

Prawo karne materialne

Kazusy dla aplikantów

Małgorzata Młodawska-Piaseczna
Anna Wielgolewska
Jakub Iwaniec

Aplikacje prawnicze

Prawo karne materialne

Kazusy dla aplikantów

Aplikacje prawnicze

Małgorzata Młodawska-Piaseczna
Anna Wielgolewska
Jakub Iwaniec

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 1 lipca 2015 r.

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Grażyna Polkowska-Nowak

Opracowanie redakcyjne
Michał Dymiński

Łamanie
Andytex

Projekt graficzny okładki i stron tytułowych
Agnieszka Tchórznicka

Fotografie
iStock/©emre ogan, fotolia/©virtua73, iStock/©alvarez, iStock/©TwilightEye

© Copyright by
Wolters Kluwer SA, 2015

ISBN: 978-83-264-8321-9

Wydane przez:
Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	9
Przedmowa	11
Kazus 1. Pojęcie czynu w rozumieniu prawa karnego. Struktura przestępstwa. Przestępstwo średniego i lekkiego uszczerbku na zdrowiu	13
Kazus 2. Formy sprawczego współdziałania na przykładzie przestępstwa oszustwa „na wnuczka”	30
Kazus 3. Zagadnienie czynu ciągłego i ciągu przestępstw. Koncepcja czynu współukaranego	42
Kazus 4. Pomocnictwo do przestępstwa	60
Kazus 5. Podżeganie i pomocnictwo do przestępstw nieumyślnych ...	71
Kazus 6. Kara grzywny w kodeksie karnym. Możliwość orzeczenia grzywny kumulatywnej przy braku działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osiągnięcia takiej korzyści jako znamiona czynu zabronionego	81
Kazus 7. Pojęcie znacznej ilości środków odurzających. Zakres przedmiotowy i podmiotowy orzeczenia w trybie art. 45 § 1 k.k.	92
Kazus 8. Przestępstwo zabójstwa typu podstawowego i uprzywilejowanego. Pojęcie tzw. afektu	107
Kazus 9. Przestępstwo bójki i pobicia. Wyłączenie odpowiedzialności karnej – kontratyp obrony koniecznej – wymagane znamiona skutkujące wyłączeniem bezprawności, przekroczenie granic obrony koniecznej i jego konsekwencje	123
Kazus 10. Wypadek komunikacyjny i znamiona przestępstwa popełnionego nieumyślnie z uwzględnieniem tematyki z art. 178a § 4 k.k.	144
Kazus 11. Przestępstwo znęcania – jego kwalifikowane typy, pojęcia osoby najbliższej, osoby pozostającej w stałym	

lub przemijającym stosunku zależności i osoby nieporadnej. Zagadnienie przyczynienia się pokrzywdzonego, jego obrony oraz wzajemności takich zachowań. Przepięstwo zmuszania do okreœlonego działania	159
Kazus 12. Przepięstwo znieœławienia, przesłanki dekompletuj¹ce jego strukturê, dozwolona krytyka jako kontratyp kodeksowy i kontratypy pozaustawowe. Zasada niezaleŹnoœci odpowiedzialnoœci karnej za pomówienie i zniewaŹenie a zasada jednoœci czynu	179
Kazus 13. Dziennikarskie œledztwo a przepisy karne na przykłdzie ujawnienia informacji niejawnej. Zagadnienie kontratypów ..	201
Kazus 14. ZniewaŹenie i naruszenie nietykalnoœci cielesnej policjanta. Zagadnienie toŹsamoœci czynu	221
Kazus 15. Prawidłowoœć sprawowania funkcji publicznej w œwietle przepięstwa łapownictwa biernego	232
Kazus 16. NaduŹycie funkcji publicznej z art. 231 k.k. Pojęcie funkcjonariusza publicznego. Kryteria rozgraniczaj¹ce odpowiedzialnoœć kar¹¹ od dyscyplinarnej i pojęcie – w tym kontekœcie – społecznej œzkodliwoœci czynu	242
Kazus 17. Pojęcie zorganizowanej grupy przepiępczej	255
Kazus 18. Przepięstwo fałszerstwa materialnego dokumentów. Przygotowanie jako forma stadialna popełnienia przepięstwa zwi¹zana z jego pochodem, znamiona jego strony przedmiotowej i podmiotowej, warunki konieczne karalnoœci oraz warunki skutkuj¹ce przyjęciem jego bezkarnoœci	266
Kazus 19. Doprowadzenie do stanu bezbronnoœci w przypadku popełnienia przepięstwa rozboju z art. 280 § 1 k.k. Konstrukcja czynu współkaranego	281
Kazus 20. Wymuszenie rozbójnicze z art. 282 k.k. – znamiona czasownikowe	292
Kazus 21. Przepięstwo sprzeniewierzenia. Problem uzewnêtrznienia zamiaru	300
Kazus 22. Wyłudzenie na aukcji internetowej. Zakres obowi¹zku naprawienia œkody	310
Kazus 23. Oszustwo bankowe. Przepadek dowodów rzeczowych	319
Kazus 24. KradzieŹ z włamaniem do samochodu, poœcig policyjny, czynna napaœć na policjanta i łapownictwo czynne. Zagadnienia wieloaspektowe przy ocenie zachowania sprawcy	329

Kazus 25. Przepięstwo paserstwa	345
Kazus 26. Przepięstwo prania brudnych piędędy – przedmiot czynności wykonawczej w art. 299 § 1 k.k. a przedmiot czynności wykonawczej w art. 291 § 1 k.k.	357
Kazus 27. Problematyka tzw. czynów przepięłowionych na tle zagadnień prawa międzyczasowego	371
Bibliografia	381

Wykaz skrótów

Biul. SN	– Biuletyn Sądu Najwyższego
d.k.k.	– ustawa z dnia 19 kwietnia 1969 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 13, poz. 94 z późn. zm.)
ETPC	– Europejski Trybunał Praw Człowieka
k.c.	– ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 121 z późn. zm.)
k.k.	– ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
k.p.k.	– ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
k.p.s.w.	– ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 395 z późn. zm.)
k.w.	– ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 482 z późn. zm.)
KZS	– Krakowskie Zeszyty Sądowe
LEX	– System Informacji Prawnej. LEX dla sędziego i prokuratora. Plus, Wolters Kluwer Polska (według stanu prawnego na dzień 1 stycznia 2015 r.)
nowela lutowa	– ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 396) – wejście w życie z dniem 1 lipca 2015 r.
NP	– Nowe Prawo
OSA	– Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSNwSK	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Karnych
OSNKiW	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Karna i Wojskowa
OSNPG	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Biuletyn Prokuratury Generalnej
OSPika	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego i Komisji Arbitrażowej
PiP	– Państwo i Prawo

Wykaz skrótów

Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
PS	– Przegład Sądowy
RPEiS	– Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
SA	– Sąd Apelacyjny
SN	– Sąd Najwyższy
TK	– Trybunał Konstytucyjny
u.p.n.	– ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm.)
WPP	– Wojskowy Przegład Prawniczy

Przedmowa

Oddajemy Czytelnikom kolejne już opracowanie kazusów z dziedziny prawa karnego, tym razem dotyczące węzłowych zagadnień prawa karnego materialnego z elementami prawa wykroczeń.

Lektura przeznaczona jest głównie dla aplikantów adwokackich i radcowskich, lecz z powodzeniem może służyć też studentom, aplikantom aplikacji ogólnej, a nawet sędziom, prokuratorom czy profesjonalnym przedstawicielom stron procesowych.

W książce bazowano na doświadczeniu zawodowym Autorów, choć pojawiające się w stanach faktycznych postaci zostały stworzone dla potrzeb publikacji i wszelkie podobieństwa należy uznać za przypadkowe.

Kazusy zostały skonstruowane zgodnie z zasadami metodyki pracy sędziego, a jednocześnie napisano je przystępnym dla Czytelnika językiem zachęcającym do żywej lektury. Nie sposób oczywiście w jednym opracowaniu omówić kompleksowo całej, często niełatwej problematyki karnomaterialnej, dlatego też wybrano jedynie najczęściej spotykane w praktyce sądowej zagadnienia, których wyjaśnienie wymagało niekiedy szerszego odniesienia się do poglądów doktryny i orzecznictwa sądowego.

Żywimy głęboką nadzieję, że zaprezentowane Państwu rozwiązania w „sprawach karnych” pomogą odnaleźć odpowiedzi na pytania pojawiające się w codziennej praktyce, jak również egzaminach zawodowych.

Autorzy

KAZUS 1. Pojęcie czynu w rozumieniu prawa karnego. Struktura przestępstwa. Przestępstwo średniego i lekkiego uszczerbku na zdrowiu

W dniu 13 lipca 2014 r. Czesław Robakowski poinformował pisemnie sąsiadkę Halinę Migdałek, mieszkającą przy ul. Ogrody 4 w Warszawie, że w przypadku nieusunięcia z pobocza oddzielającego jej posesję od tej ulicy, czyli z terenu, do którego nie przysługuje jej prawo własności, roślinności, dokona tego osobiście 16 lipca 2014 r. Powyższa informacja została wrzucona do skrzynki na listy Haliny Migdałek. Było to już drugie pismo w przedmiotowej sprawie, z tym że pierwsze zawierało jedynie żądanie usunięcia posadzonych bezpośrednio przed ogrodzeniem posesji Haliny Migdałek krzewów i kwiatów. Oba pisma zostały przez Czesława Robakowskiego skierowane również do właściwego Urzędu Dzielnicy m.st. Warszawy. Wskazane pisma stanowiły efekt głębokiego i długotrwałego konfliktu pomiędzy Czesławem Robakowskim a pozostałymi jego sąsiadami, w tym Haliną Migdałek. Spór ten powstał na bazie działań podejmowanych przez Czesława Robakowskiego, który permanentnie żądał od sąsiadów usunięcia zieleni, a następnie – wobec braku oczekiwanej reakcji – usuwał wszelką posadzoną przez sąsiadów, między ich posesjami a ulicą Ogrody, zieleń. Do rozwiązania konfliktu nie doprowadziły wielokrotne interwencje funkcjonariuszy policji. Wcześniejsze skargi pisane w tym przedmiocie do właściwych urzędów spowodowały natomiast, że sąsiedzi zmuszeni byli usunąć ze wskazanego terenu roślinność wysoką. Nie usatysfakcjonowało to jednak Czesława Robakowskiego, który nie ustawał w dalszym podejmowaniu działań zmierzających do wyeliminowania pozostałej tam jeszcze zieleni w postaci drobnych kwiatów i krzewów.

Stan faktyczny

Wobec braku reakcji sąsiadki na skierowane do niej żądanie dnia 16 lipca 2014 r. około godziny 9:00 Czesław Robakowski wraz ze swoim znajomym Grzegorzem Potockim, którego wcześniej poprosił o pomoc w usunięciu roślinności z pobocza przy posesji sąsiadki, udał się we wskazane miejsce celem podjęcia stosownych prac. Grzegorz Potocki zabrał ze sobą rzeczy przygotowane wcześniej przez Czesława Robakowskiego, tj. taczkę, łopatę oraz środek chemiczny przeznaczony do niszczenia chwastów. Po otrzymaniu pisma z dnia 13 lipca 2014 r. Halina Migdałek poinformowała o całej sytuacji sąsiadów, a 16 lipca 2014 r. czekała wraz z sąsiadką Moniką Kwiatkowską w domu na rozwój zdarzeń. Widząc przez okno sąsiada zmierzającego w stronę pobocza przy jej posesji wraz z drugim, nieznanym jej mężczyzną, kobiety wyszły na drogę i nie chcąc dopuścić do podjęcia jakichkolwiek czynności, zwróciły uwagę, że Czesław Robakowski nie ma prawa wykonywać na tym terenie żadnych prac i aby poczekał do przyjazdu Policji, która została wezwana. Powstało zamieszanie. Panie nalegały, prosiły, aby mężczyźni odstąpili od wycinania oraz niszczenia roślin i zaczęli na funkcjonariuszy policji. Grzegorz Potocki cofnął się wówczas na chodnik i nie uczestniczył dalej w zdarzeniu, natomiast Czesław Robakowski nie chciał odejść. Halina Migdałek z kolei, nie godząc się na usuwanie roślinności, zagroziła mu drogę. Między wymienionymi osobami wywiązała się głośna wymiana zdań, oboje zaczęli krzyczeć, byli zdenerwowani. Czesław Robakowski zaczął mocno gestykulować, ruszać rękami. W pewnym momencie, stojąc *vis a vis* Haliny Migdałek, w zasadzie bezpośrednio przed nią, gestykulując rękami, Czesław Robakowski uderzył wskazaną ręką prosto w czoło. W wyniku tego pokrzywdzona odchyliła się do tyłu, zachwiała i upadła. Stojąca do tychczas obok wymienionych Magdalena Kwiatkowska pomogła wstać koleżance, a Czesław Robakowski wraz z Grzegorzem Potockim udali się do domu tego pierwszego i tam czekali na przyjazd Policji. Jeszcze tego samego dnia wieczorem – z uwagi na złe samopoczucie – Halina Migdałek udała się do szpitala.

Jak wynika z dokumentacji ze szpitala, gdzie udzielono pokrzywdzonej ambulatoryjnej pomocy medycznej, w wyniku powyższego zdarzenia 72-letnia Halina Migdałek doznała urazu głowy oraz skręcenia odcinka szyjnego kręgosłupa. Powyższe znajduje również potwierdzenie w dokumentacji z konsultacji ortopedycznej, na którą Halina Migdałek udała się dnia następnego. Obrażenia te – w świetle oceny biegłego lekarza sądowego, wynikającej z wniosków zawartych w sporządzonej

przez niego na etapie wszczętego w sprawie postępowania przygotowawczego opinii – skutkowały rozstrojem zdrowia na okres powyżej siedmiu dni. W tym stanie faktycznym oskarżyciel publiczny postawił Czesławowi Robakowskiemu zarzut popełnienia przestępstwa stypizowanego w art. 157 § 1 k.k., a polegającego na tym, że w dniu 16 lipca 2014 r. w Warszawie przy ul. Ogrody, uderzając ręką w czoło Halinę Migdalek, spowodował u pokrzywdzonej obrażenia ciała w postaci urazu głowy i skręcenia odcinka szyjnego kręgosłupa, skutkujące rozstrojem zdrowia na czas trwający dłużej niż 7 dni. Podejrzany nie przyznał się do zarzucanego mu czynu i skorzystał z przysługującego mu prawa do odmowy składania wyjaśnień. Z kolei zeznania wszystkich przesłuchanych świadków – w zakresie okoliczności istotnych dla *meritum* sprawy – pozostały zbieżne z przedstawionym powyżej stanem faktycznym. Z depozycji tych wynikało jednoznacznie, że Czesław Robakowski jest osobą złośliwą, wybuchową, porywczą, szybko się denerwuje, a gdy jest zdenerwowany bardzo gestykuje i macha rękami. Znalazło to też odzwierciedlenie w dokumentacji medycznej podejrzanego, z której wynika, że rozpoznano u niego płasawicę łagodną, wywołującą hiperkinetyczne ruchy mimowolne głowy, tułowia i kończyn. Powyższe skutkowało dopuszczeniem przez prokuratora dowodu z opinii sądowno-psychiatrycznej, z której wynikało, że u Czesława Robakowskiego rozpoznano organiczne zaburzenia osobowości, przejawiające się wzmożoną pobudliwością, nietrzymaniem afektu, drażliwością, rozwlekłością i drobiazgowością myślenia, zaburzeniami koncentracji uwagi, podejrzliwością i upośledzeniem krytycyzmu. Nadto odnośnie do stanu fizycznego Czesława Robakowskiego stwierdzono upośledzenie słuchu oraz liczne mimowolne ruchy. Dolegliwości te – jak wskazali biegli – uwarunkowane są uszkodzeniem mózgu. Wobec powyższego biegli doszli do wniosku, że badany miał w dacie zarzucanego mu czynu w stopniu znacznym ograniczoną zdolność rozpoznania jego znaczenia i pokierowania swoim postępowaniem. Implikowało to końcowo, że oskarżyciel publiczny w skardze zasadniczej oskarżył Czesława Robakowskiego o popełnienie przestępstwa kwalifikowanego z art. 157 § 1 w zw. z art. 31 § 2 k.k.

Sąd I instancji w wyniku rozpoznania sprawy uznał oskarżonego za winnego popełnienia zarzucanego mu w akcie oskarżenia czynu, uznając, że wypełnia on też wskazaną przez prokuratora kwalifikację prawną i wymierzył stosowną karę, nie korzystając z możliwości jej nadzwyczajnego złagodzenia.

Prawo karne materialne

Kazusy dla aplikantów

Małgorzata Młodawska-Piaseczna, Anna Wielgolewska, Jakub Iwaniec

Małgorzata Młodawska-Piaseczna – sędzia Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, posiadająca doświadczenie w zakresie orzekania w wydziale odwoławczym, obecnie orzeka w pierwszej instancji wskazanego Sądu Okręgowego.

Anna Wielgolewska – sędzia Sądu Okręgowego w Warszawie; praktyk i teoretyk w dziedzinie postępowania karnego.

Jakub Iwaniec – sędzia Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie w wydziale karnym; autor głoś i artykułów z dziedziny prawa karnego materialnego i procesowego, publikował m.in. w Przeglądzie Sądowym, Prokuraturze i Prawie, Wojskowym Przeglądzie Prawniczym, Iustitii, Gazecie Sądowej.

Podczas opracowywania kazusów – dotyczących węzłowych zagadnień prawa karnego materialnego z elementami prawa wykroczeń – Autorzy korzystali z własnych doświadczeń zawodowych, choć pojawiające się w stanach faktycznych postaci zostały wymyślone na potrzeby publikacji i wszelkie podobieństwa należy uznać za przypadkowe.

Kazusy zostały skonstruowane zgodnie z zasadami metodyki pracy sędziego, a jednocześnie napisano je przystępnym dla Czytelnika językiem zachęcającym do żywej lektury. Nie sposób w jednym opracowaniu omówić kompleksowo całej, często niełatwej problematyki karnomaterialnej, dlatego wybrano jedynie najczęściej spotykane w praktyce sądowej zagadnienia, których wyjaśnienie wymagało niekiedy szerszego odniesienia się do poglądów doktryny i orzecznictwa sądowego.

Publikacja przeznaczona jest głównie dla aplikantów adwokackich i radcowskich, ale z powodzeniem może służyć studentom, aplikantom aplikacji ogólnej, a nawet sędziom, prokuratorom czy profesjonalnym przedstawicielom stron procesowych. Zaprezentowane rozwiązania w „sprawach karnych” pomogą odnaleźć odpowiedzi na pytania pojawiające się w codziennej praktyce, jak również podczas egzaminów zawodowych.

9788326483219 W01P01

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01
zamowienia.ksiazki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

ISBN 978-83-264-8321-9

9 788326 483219

Cena 49 zł (w tym 5% VAT)